

Kolekcja Joanny i Ryszarda Stolarskich

Ekspонат KSR 25

Nazwa – Męski fetysz mocy biteki/buti

Pochodzenie - Demokratyczna Republika Konga

Lud/grupa etniczna - Teke

Materiał - Drewno, patyna naturalna,

Technika - Rzeźbiarska

Wysokość – 38 cm

Fetysze takie wykonywane były w dwóch rodzajach i bez wiedzy z terenu nie można stwierdzić, którym z rodzajów jest dana figura. Pierwszy z nich to figurki służące do szczęścia w polowaniu o nazwie buti bumbyuu. Drugi z nich to ewo i ma za zadanie chronić przed złymi urokami a także przed ewentualnym odwetem dokonywanym przez wroga.

Lud Teke, czyli Bateke, znany również jako Tyo lub Tio, to środkowoafrykańska grupa etniczna Bantu, która mówi językami Teke. Jego populacja zamieszkuje głównie Demokratyczną Republikę Konga i Republikę Konga, z mniejszością w Gabonie. Omar Bongo, który był prezydentem Gabonu pod koniec XX wieku, był Teke.

Nazwa plemienia pokazuje, czym zajmowało się plemię - handlem. Słowo teke oznacza „kupować”. Gospodarka Teke opiera się głównie na uprawie kukurydzy, prosa i tytoniu, ale Teke to także myśliwi, wykwalifikowani rybacy i handlarze. Teke mieszkali na obszarze Republiki Konga, Demokratycznej Republiki Konga i Gabonu. Mfumu był głową rodziny, a jego prestiż rósł wraz ze wzrostem liczby członków rodziny. Ważną rolę w gminie odgrywali kowale, a zawód ten był przekazywany z ojca na syna. Teke czasami wybierali kowali na wodzów. Teke wierzyli w Istotę Najwyższą i stwórcę wszechświata, zwaną Nzami. Jednakże czcili kult przodków jedynie pod nadzorem wróżbity - Nganga. Teke czcili kult dżinów, czyli duchów natury. Mieli nadzieję uzyskać ich pomoc, a kiedy udalwali się na polowanie, nosili ze sobą mały posąg, który miał przynieść im szczęście.

Nganga oznacza mędrca, maga, sędziego lub kapłana. Osoba staje się Ngangą poprzez dziedziczenie stanowiska lub podążanie za marzeniem. Nganga posiada statuetkę zawierającą duszę przodka o imieniu Tamakuwi. Potrafi także odkrywać czarownice.

Wśród Teke kult przodków jest bardzo ważny. Przodkowie żyją w świętych lasach, w pobliżu rzek, na polanach, w jaskiniach. Jeśli potomkowie nie będą szanować swoich przodków, wierzą, że ci wrócą, aby ich dręczyć, czy to chorobą, czy chorobą psychiczną. Aby tego uniknąć, każda rodzina czci swoich przodków. Kult ten materializuje się w antropomorficznych posągach.

Opracowanie: Dr Dariusz Skonieczko

Historia/Prowienienca:

Kolekcja - Rudolf Steinmann

Kolekcja - Ryszarda i Joanny Stolarskich – zakupiony w 2023.

Wiek – około 1950 r

info@africanart.gallery

© Ryszard Stolarski TRIBAL ART. Wszelkie prawa zastrzeżone. Żadna część niniejszej publikacji, w tym układ graficzny, tabele i ilustracje, nie może być reprodukowana, przechowywana w systemach udostępniania ani rozpowszechniana w jakiegokolwiek formie i jakimikolwiek środkami (elektronicznie, mechanicznie, fotograficznie, nagraniowo lub w inny sposób) bez uprzedniej pisemnej zgody wydawcy, z wyjątkiem przypadków dozwolonego użytku określonych w ustawie o prawie autorskim i prawach pokrewnych. Cytowanie krótkich fragmentów do celów naukowych i dydaktycznych dozwolone z podaniem źródła. Prawa do ilustracji przysługują ich autorom.

The Joanna and Ryszard Stolarski Collection

Exhibit KSR 25

Name – Male Biteki/Buti Power Fetish

Origin – Democratic Republic of the Congo

People/Ethnic Group – Teke

Material – Wood, natural patina

Technique – Sculptural

Height – 38 cm

These fetishes were made in two types, and without local knowledge, it's impossible to determine which type a given figure is. The first are figurines used for good luck in hunting, called buti bumbyuu. The second, called ewo, is intended to protect against evil spells and possible retaliation by enemies.

The Teke people, or Bateke, also known as Tyo or Tio, are a Central African Bantu ethnic group who speak Teke languages. Their population resides primarily in the Democratic Republic of the Congo and the Republic of the Congo, with a minority in Gabon. Omar Bongo, who served as president of Gabon in the late 20th century, was a Teke.

The tribe's name reflects their occupation: trade. The word teke means "to buy." The Teke economy is based primarily on the cultivation of corn, millet, and tobacco, but the Teke also include hunters, skilled fishermen, and traders. The Teke lived in the Republic of the Congo, the Democratic Republic of the Congo, and Gabon. The mfumu was the head of the family, and his prestige increased with the number of family members. Blacksmiths played an important role in the community, and this profession was passed down from father to son. The Teke sometimes elected blacksmiths as chieftains. They believed in a Supreme Being and creator of the universe, called Nzami. However, they practiced ancestor worship only under the supervision of a diviner, the Nganga. The Teke worshiped the jinn, or nature spirits. They hoped to gain their help, and when they went hunting, they carried a small statuette with them that was believed to bring them luck.

Nganga means sage, magician, judge, or priest. A person becomes a Nganga by inheriting a position or following a dream. The Nganga possesses a statuette containing the soul of an ancestor named Tamakuwi. They can also detect witches.

Ancestor worship is very important among the Teke. Ancestors live in sacred forests, near rivers, in clearings, and in caves. If descendants disrespect their ancestors, they believe they will return to torment them, whether through illness or mental illness. To avoid this, each family venerates its ancestors. This cult manifests itself in anthropomorphic statues.

Prepared by: Dr. Dariusz Skonieczko

History/Provenance:

Collection - Rudolf Steinmann

Collection - Ryszard and Joanna Stolarski - purchased in 2023.

Age - circa 1950

info@africanart.gallery

© Ryszard Stolarski TRIBAL ART. All rights reserved. No part of this publication, including the graphic layout, tables, and illustrations, may be reproduced, stored in a retrieval system, or distributed in any form or by any means (electronic, mechanical, photographic, recording, or otherwise) without the publisher's prior written consent, except for cases of fair use as defined in the Copyright and Related Rights Act. Quoting short excerpts for research and teaching purposes is permitted, provided the source is acknowledged. Copyright for illustrations remains with their authors.